

1. Referentie

Referentie	Van Leeuwen, K. (2004). <i>Parenting and personality as predictors of child and adolescent internalizing and externalizing problem behavior</i> . Onuitgegeven doctoraatsthesis, UGent, Faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen.
Taal	Engels
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Doctoraatsthesis

2. Abstract

Deze doctoraatsthesis onderzoekt de vraag waarom sommige kinderen en adolescenten probleemgedrag vertonen en andere niet. Er wordt onderzocht in welke mate dit verklaard kan worden door individuele verschillen (persoonlijkheid van het kind en de ouder(s)), of door omgevingsinvloeden (opvoeding). Het eerste hoofdstuk beschrijft de ontwikkeling van een nieuw meetinstrument om ouderlijk gedrag te meten, de GPBS. In het tweede hoofdstuk worden de resultaten van twee studies gerapporteerd. Enerzijds wordt de replicerbaarheid van een persoonlijkheidstypologie besproken, anderzijds wordt de externe validiteit van de types bekeken. Het derde hoofdstuk demonstreert het aandeel van persoonlijkheid-omgeving interacties in de ontwikkeling van probleemgedrag. Het vierde hoofdstuk breidt het derde uit met analyses op een grote populatiesteekproef en een steekproef bestaande uit klinische kinderen. Het doel van het laatste hoofdstuk is om de gelijktijdige effecten van opvoedingsgedrag, persoonlijkheid van het kind, en persoonlijkheid van de ouder(s) op externaliserend en internaliserend gedrag van het kind te onderzoeken.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Gedrags- en emotionele problemen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Karla Van Leeuwen Vakgroep Ontwikkelings-, persoonlijkheids- en sociale psychologie Universiteit Gent Henri Dunantlaan 2 9000 Gent Tel: +32 (0)9 264 64 18 Fax: +32 (0)9 264 64 99 Karla.VanLeeuwen@UGent.be http://users.ugent.be/~ybaert/Site_voppsy/index.htm

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Waarom vertonen sommige kinderen emotionele of gedragsproblemen en andere niet? In welke mate kan dit verklaard worden door individuele verschillen, met name de persoonlijkheid van het kind en de persoonlijkheid van de ouder(s), en omgevingsinvloeden, met name het opvoedingsgedrag van de ouders? Heeft ouderlijk gedrag enkel een effect op
-----------------	---

	kinderen met bepaalde eigenschappen? Kunnen bepaalde persoonlijkheidseigenschappen dienen als beschermende of risicofactoren in de aanwezigheid van eerder onaangepast of positief ouderlijk gedrag? Is het mogelijk bepaalde types van kinderen te identificeren die min of meer kwetsbaar zijn voor het ontwikkelen van probleemgedrag? Leiden verschillende ouderlijke gedragingen ook tot verschillende uitkomsten bij kinderen? Zijn ouderlijk gedrag en persoonlijkheidskenmerken van kinderen op dezelfde manier gerelateerd aan emotionele als aan gedragsproblemen? Spelen persoonlijkheid en ouderlijk gedrag een gelijkaardige rol voor klinische en niet-klinische kinderen? Wat is het aandeel van de ouderlijke persoonlijkheid in het netwerk van relaties tussen de persoonlijkheid van het kind, ouderlijk gedrag en probleemgedrag van het kind?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	2 steekproeven: - de ene bestaande uit een bevraging van niet-klinische kinderen en hun ouders, afgenomen op twee meetmomenten (3-jaar interval) - de andere bestaande uit een bevraging van klinische kinderen en hun moeders
Onderzochte groep	1. 600 kinderen, 1131 ouders uit 600 families, bij de tweede meting 512 kinderen, 944 ouders uit 512 families 2. 350 kinderen, 350 ouders uit 175 families
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Schaal voor Ouderlijk Gedrag (SOG)	Er werd een schaal aangemaakt die het ouderlijk gedrag meet. Dat leverde twee dimensies op: positief ouderlijk gedrag (bestaande uit positief ouderlijk gedrag, regels stellen, en autonomie) en negatieve controle (bestaande uit (hard)straffen en negeren). Meer opvoedingsstress is gerelateerd aan minder positief ouderlijk gedrag, regels en autonomie, en aan meer straffen, inconsequent straffen, hard straffen en het niet optreden bij ongewenst gedrag. Minder positief ouderlijk gedrag, regels en meer straffen, inconsequent en hard straffen, en negeren zijn geassocieerd met meer externaliserend gedrag.
Persoonlijkheids-typologie	De persoonlijkheidstypologie 'overcontrollers, undercontrollers en resilienten' kon worden gerepliceerd bij zelfbeoordelingen van adolescenten, maar enkel de laatste twee konden worden afgeleid uit ouderbeoordelingen. De continuïteit van de types over de tijd (twee meetmomenten) is matig. De types zijn verder differentieel geassocieerd met de vijf persoonlijkheidsdomeinen alsook met internaliserend en externaliserend probleemgedrag van kinderen. De keuze tussen een variabele- of een typebenadering hangt af van de doelstelling van het onderzoek.
Probleemgedrag	Negatieve controle is een risicofactor voor externaliserend gedrag, en meer bepaald voor kinderen die weinig of gemiddeld welwillend of consciëntieus zijn. Een hoge mate van welwillendheid of consciëntieusheid zijn een protectieve factor, zelfs als de ouders veel negatieve controle uitoefenen. Weinig welwillende kinderen vertonen meer externaliserend gedrag wanneer ouders weinig ondersteunend zijn. Welwillende kinderen tonen weinig probleemgedrag, zelfs bij geringe ouderlijke ondersteuning. Een lage mate van vooral emotionele stabiliteit en extraversie, weinig positief ouderlijk gedrag en uitgesproken negatieve controle zijn geassocieerd met meer internaliserend gedrag. De tweede studie (typebenadering) toont dat undercontrollers meer externaliserend gedrag vertonen dan resilienten, en overcontrollers meer internaliserend gedrag vertonen dan resilienten, vooral wanneer ze blootgesteld worden aan veel negatieve ouderlijke controle. Ouderlijk gedrag kan dus een impact hebben op het probleemgedrag van een kind, maar enkel bij kinderen met bepaalde persoonlijkheidskenmerken. Een persoonlijkheid van het kind, gekenmerkt door vooral sociaal aanvaardbare kenmerken, kan een protectieve rol spelen bij minder adequaat ouderlijk gedrag, terwijl kinderen met sociaal ongewenste eigenschappen risico lopen op probleemgedrag bij inadequaat ouderlijk gedrag. De persoonlijkheidsdimensies welwillendheid en consciëntieusheid zijn de belangrijkste voorspellers voor externaliserend gedrag, terwijl emotionele stabiliteit en extraversie meest samenhangen met internaliserend gedrag. Negatieve ouderlijke controle hangt meer samen

	met externaliserend dan met internaliserend gedrag.
Probleemgedrag in een klinische en niet-klinische steekproef	Kinderen uit de niet-klinische groep hebben gemiddeld lagere scores op probleemgedrag en gemiddeld hogere scores op welwillendheid, consciëntieusheid, emotionele stabiliteit, extraversie, en vindingsrijke gedrag dan in de klinische groep. De persoonlijkheid van het kind verklaart probleemgedrag in beide groepen, maar de sterkte van de relatie verschilde enigszins voor de twee groepen, en bleek ietwat sterker te zijn in de klinische groep. Negatieve controle hangt samen met probleemgedrag in beide groepen. Weinig positief ouderlijk gedrag is in de niet-klinische groep geassocieerd met zowel internaliserend als externaliserend gedrag. Kinderen met een lage welwillendheid en consciëntieusheid vertoonden probleemgedrag bij blootstelling aan negatief ouderlijk gedrag, in beide groepen. Verschillen tussen de klinische en niet-klinische groep zijn eerder kwantitatief van aard, en gelijkaardige processen liggen aan de basis van probleemgedrag in de klinische en niet-klinische groep.
Ouderlijk gedrag, persoonlijkheid kind en persoonlijkheid ouder	Ouderlijke persoonlijkheid draagt slechts gedeeltelijk bij tot ouderlijk gedrag, wat doet vermoeden dat dit laatste door meerdere determinanten verklaard wordt, zoals bronnen van stress. Externaliserend gedrag van het kind wordt niet direct verklaard door de ouderlijke persoonlijkheid. Internaliserend probleemgedrag wordt wel direct verklaard door neuroticisme en openheid van de moeder, en door neuroticisme van de vader. Het eerste model toonde slechts een gedeeltelijk mediërend effect van ouderlijk gedrag binnen de relatie persoonlijkheid kind/ouder en probleemgedrag. In de padmodellen had ouderlijk gedrag eerder een indirect effect op probleemgedrag, via de effecten van de persoonlijkheid van ouder en kind op probleemgedrag.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/